

Äldrenämnden

**Protokoll nr 1 fört vid äldrenämndens sammanträde tisdagen,
den 7 februari 2012 kl. 12.30-12.48**

Justerat, den 13 februari 2012

Paragrafer 1-14, omedelbart justerade: 7-10

Joakim Larsson (M)

Christopher Ödmann (MP)

NÄRVARANDE:

Ordförande

Joakim Larsson (M)

Vice ordförande

Christopher Ödmann (MP)

Ledamöter

Olle Andretzky (M)

Birgitta Breile (M)

Dennis Wedin (M)

Kitty Ericsson (M)

Lisbeth Crabo Ljungman (M)

Helen Jäderlund Eckardt (FP)

Mirja Räihä (S)

Gabriel Marawgeh (S)

Norma Aranda de Gutiérrez (S)

Eivor Karlsson (MP)

Torun Boucher (V)

Ersättare:

Magnus Bock (M)

Mathias Hellichius (M)

Lars Edvall (M)

Carl Tunberg (FP)

Madeleine Sjöbage (C)

Manlio Palocci (S)

Sarah Johansson (MP)

Anders Ödmark (MP)

Förhinder: ersättarna Marianne Pettersson (M), Frida Johansson Metso (FP), Magnus Nilsson (S), Catarina Carbell (S) och Brit Rundberg (V).

Tjänstgörande ersättare: samtliga ledamöter är närvarande.

Närvarande tjänstemän: förvaltningsdirektören Eva Frunk-Lind, avdelningscheferna Chatrin Engbo, AnnMarie Ståhl, Raili Karlsson och Marianne Silvén Hedenström, nämndsekreteraren Barbara Ahlmark samt borgarrådssekreteraren för Äldre- och ytterstadsroteln Magnus Thulin och borgarrådssekreteraren för (MP) Elin Odesson.

106 64 Stockholm
Swedenborgsgatan 20

Äldrenämndens protokoll nr 1/2012-02-07

§ 1 Närvarande

Noteras närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Christopher Ödmann (MP) utses att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll 10/2011-12-13 justerats 2011-12-27.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Ledamoten Mirja Räihä (S) anmäler frågor om fortsatt drift av de vård- och omsorgsboenden vars utförare gick i konkurs.

Varefter godkänns dagordningen.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Anmäls en skrivelse från vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) ”Med anledning av revisionsrapport 2012:2”, daterad 2012-02-07, dnr 0112-39/2012.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.

§ 6 Förvaltningschefens information

Utgår.

§ 7 Remiss om Stockholms stads program för kvinnofrid ”Mot våld i nära relationer 2012-2014”

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 325-2183/2011

Ärende

Föreligger ärende dnr 0401-564/2011

Äldrenämndens protokoll nr 1/2012-02-07

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ersättaryrkande från Madeleine Sjöbage (C).

Ledamoten Torun Boucher (V) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) anmäler eget särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M), (FP), (MP), (S) och (C) och eget förslag till beslut från (V).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M), (FP), (MP), (S) och (C).

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som sitt svar på remissen om Stockholms stads program för kvinnofrid "Mot våld i nära relationer 2012-2014"

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation från (V):

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Torun Boucher (V) med hänvisning till eget yrkande:

"Vänsterpartiet yrkar att äldrenämnden överlämnar förvaltningens förslag till Kommunstyrelsen som sitt svar på remissen med följande tillägg:

Det är bra att programmet är tydligt med att våld mot kvinnor är ett uttryck för ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män och att programmet fokuserar på mäns våld mot kvinnor i nära relationer och deras barn. Det finns en stark poäng med att inte i allt för hög grad blanda ihop olika typer av våld som utövas och att inte allt våld i nära relationer nivelleras.

I och med att detta program fokuserar på målen och inte på medlen så blir det desto viktigare med tydliga mål. Det är bra med resultatbaserad styrning om indikatorerna och målen är tillräckligt tydliga. Om inte blir det svårt att utvärdera vad som gjorts."

Särskilt uttalande från (MP):

"Vissa typer av relationsvåld omfattas inte av programmet. Avgränsningen innebär till exempel att män utsatta för våld i nära relationer inte omfattas av programmet, inte heller samkönade par.

Äldrenämndens protokoll nr 1/2012-02-07

Av forskningsrapporten ”Övergriper mot äldre i hemmet” framkommer att det oftast är kvinnor med fysiska och/eller psykiska handikapp som utsätts. Våld mot äldre och funktionsnedsatta förekommer i det tysta och är till stor del outforskat. Det är viktigt att säkerställa rätt utbildning och kompetens hos stadens medarbetare, vilket bland annat Handikappförbundet påpekar.

Målen i programmet måste vara tydliga. Vad ska uppnås? Ska vi använda oss av resultatbaserad styrning, RBS, så måste indikatorerna och målen vara väldigt tydliga.”

Särskilt uttalande från (S):

”I och med att detta program fokuserar på vad som ska uppnås och inte göras anser vi att det blir desto viktigare med tydliga mål. Annars blir det som i andra verksamheter i staden där man anser att målen har uppfyllts trots att arbetet inte har utförts. Ska vi använda oss av RBS, resultatbaserad styrning, så måste indikatorerna och målen vara väldigt tydliga. Vi undrar också var diskussionen om vad som ska göras kommer att äga rum.”

§ 8 Anmälan av remiss ”Rekommendation att underteckna överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län angående uppsökande verksamhet för vissa äldre och funktionshindrade” Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 327-2068/2011

Ärende

Föreligger ärende dnr 0401-5/2012

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande från övriga ledamöter och ersättaryrkande från Madeleine Sjöhage (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som sitt svar över remissen ”Rekommendation att underteckna överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län angående uppsökande verksamhet för vissa äldre och funktionshindrade”.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§ 9 Anmälan av remiss om Betänkandet ”Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten (SOU 2010:45) Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 001-2283/2011

Ärende

Föreligger ärende dnr 0401-553/2011

Utdragsbestyrkande

Äldrenämndens protokoll nr 1/2012-02-07

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande från övriga ledamöter och ersättaryrkande från Madeleine Sjöhage (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som sitt svar över remissen om Betänkandet ”Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten (SOU 2010:45)”

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§ 10 Verksamhetsberättelse för äldrenämnden för år 2011

Ärende

Föreligger ärende dnr 0107-3/2012

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Torun Boucher (V) och ersättaryrkande från Madeleine Sjöhage (C).

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) anmäler eget särskilt uttalande.

Ledamoten Torun Boucher (V) anmäler eget särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M), (FP), (S), (V) och (C) och eget förslag till beslut från (MP).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M), (FP), (S), (V) och (C).

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för år 2011 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation från (MP):

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) med hänvisning till eget yrkande:

”Vi Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar att överlämna verksamhetsberättelse till kommunstyrelsen och därutöver anföra följande:

Även om verksamhetsberättelsen ger en rosenkindad beskrivelse av stadens äldreomsorg så finns det anledning att påtala vissa brister.

Det har under verksamhetsåret 2011 förekommit flera fall av vanvård eller allvarliga incidenter. Det behövs en skärpning när det gäller utformning av förfrågningsunderlag, anbudsbedömning och uppföljning. Det behövs också en vassare organisation för utvärdering, kontroll och kvalitetssäkring

En stadsdelsnämnd bör, ifall vanvård eller allvarliga missförhållanden framkommer, besluta att ta tillbaka verksamheten i egen regi för att rätta till kvalitetsbristerna.

Kommunernas uppföljning är alldeles för svag, utförs alldeles för sällan och förlitar sig alldeles för mycket på chefer och tjänstemäns ord istället för att kommunen själv försäkras sig om att åtgärden blivit utförd.

Att kontrollen av Stockholms privata äldreboenden idag är otillräcklig konstaterar stadens revisorer i en ny rapport. Rapporten visar att det finns en rad brister i stadsdelsnämndens handläggnings- och utförarprocesser men även i kvalitetssäkringen av verksamheterna vid vård – och omsorgsboendena.

Det är stadsdelsnämndens ansvar att följa upp att den äldre får den insats som hon/han har rätt till. Ingen av de tre granskande nämnderna som revisionsrapporten tar upp har en systematisk uppföljning av de individuella insatserna för den äldre. Både mål för biståndet och beställning är ofta utformade på ett schabloniserat sätt, t.ex. som heldygnsomsorg, utan någon närmare precisering av den äldres individuella behov. Detta leder till att utförarna får stor makt att utforma både mål och innehåll i insatsen. Samtidigt begränsas nämndens möjlighet att följa upp insatsen.

Samråden mellan kommunstyrelsen och förvaltande stadsdelsnämnd måste förbättras inför kommande beslut och om ev. förlängning av entreprenadavtal. Det är viktigt att kommunstyrelsen förvissar sig om att entreprenören uppfyller det befintliga avtalet innan förlängning sker.

De äldres behov av rehabilitering kartläggs idag i för liten omfattning. Konsekvensen blir att bedömningen av vilka insatser som ska utföras också överläts till utförarna. Det är särskilt allvarligt när det gäller demenssjukdomar.

Sammantaget så brister det på flera ställen i Stockholms stads äldreomsorg. Det är nödvändigt att Stockholms stad går igenom sitt regelverk och ökar kontrollen. Har man inte ordenliga krav och kontroll är det svårt att utvärdera och kvalitetssäkra äldreården.”

Särskilt uttalande från (S):

”Vi ser med stigande oro över den obalansen som nu finns inom äldreomsorgen i Stockholm. Endast 21 % av verksamheterna drivs nu i egen regi. Det som oroar oss allra mest är att den kommunala kompetensen har minskat för varje månad i staden. År 2011 började med skandalen på Vintertullen. Massmedia rapporterade om att de äldre med Caremas hemtjänst inte fick den tiden de behövde och som de hade blivit biståndsbedömda till. Året kulminerade i den stora skandalen på Koppargården, då de boende hade blivit vanvårdade i stor utsträckning.

I mellandagarna gick en av utförarna i konkurs och lämnar därmed ett boende på östermal och ett på Norrmalm. Därtill tvingar den dåliga ekonomin Stiftelsen Rödakorshemmet att lämna delar av sitt uppdrag. Vi är övertygade om att det behövs mer kompetens och kontroll när det gäller de genomförda tilldelningsbesluten. Den politiska insynen har härvid varit otillräcklig.

Allt detta visar med all tydlighet att det bör finnas minst ett kommunalt äldreboende i varje stadsdel. Detta skulle åtminstone delvis kunna garantera en viss kommunal kompetens vilket skulle underlätta vid akuta lägen.

Vi ser även med stigande oro hur framtiden kan bli i och med pratet om att införa LOV även på äldreboenden. Det är knappast så att ökat antal privata boenden löser den förtroendekrisen som nu finns inom äldreomsorgen.

Innan några ytterligare steg tas från staden om att införa LOV kräver vi bland annat att ledamöterna i äldrenämnden och stadsdelsnämnderna får en opartisk information av ri8sker och möjligheter med en sådan omläggning. Erfarenheterna av de senaste årens ideologiskt drivna fullskaleexperiment med stadens åldringar har fått förfärande konsekvenser och får inte upprepas.

Nämnden har fått mycket kritik när det gäller samverkan med landstinget. Detta måste förbättras, att få samma kritik år efter år tyder inte på att styrningen och kontrollen fungerar.

Vi ser positivt på att andelen anställda med grundutbildning har ökat. Men ansträngningar med att grundutbilda och vidareutbilda måste fortsätta. Det är komplext att arbeta inom äldreomsorgen och kunskapen om de olika diagnoserna som förekommer och hur de påverkar äldre människor måste vara hög.”

Särskilt uttalande från (V):

”Det är bra att centralupphandlingarna för tillfället har stoppats i avvaktan på beslut om en eventuell framtida lagreglering med syfte att stävja alltför kreativ skatteplanering. Centralupphandlingar är dock i sig ett otyg vilket det avslutade året visat flera tydliga exempel på. En av de besvärligaste konsekvenserna är svårigheten att utkräva ansvar, vilket också revisorerna lyfter i revisionsrapporten *Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen*.

Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott eller fatta beslut om förlängningar. Därmed försämras även medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller kvaliteten i en verksamhet.

Revisorerna lyfter i sin rapport att äldrenämnden bör överväga behov av vägledning till stadsdelsnämndernas uppföljning och kontroll av vård- och omsorgsboenden.

Vänsterpartiet menar att det gångna året har visat flera exempel på hur äldrenämndens borgerliga majoritet väljer att bortse från akuta problemställningar vad gäller stadsdelsnämndernas behov av stöd, MASens funktion, förtydligande av ansvarsfrågor

Äldrenämndens protokoll nr 1/2012-02-07

och hur uppenbara brister kan hanteras mer effektivt. Den borgerliga majoritetens politik består av hänvisningspilar, ansvaret ligger alltid någon annan stans. Ett av äldrenämndens ansvarsområden är att göra en boendeplanering. Vänsterpartiet har flera gånger lyft att vi bör få en bättre redovisning av vilka äldreomsorgsboenden som är mest attraktiva och vilka som de äldre tackar nej till. Den borgerliga majoritetens syn på valfrihet är att allt är bra så länge de äldre kan tacka nej till ett boende. För Vänsterpartiet framstår det som självklart att data om hur de äldre står i kö och hur de äldre tackar nej är en viktig kunskap för framtida boendeplanering. Vi hoppas att vi kan få detta bättre redovisat innevarande år. Ett inriktningsmål i verksamhetsberättelsen är att trygghet ska prägla hela omsorgen. Den situation där äldre är som mest utsatta är när de kommer till ett vård- och omsorgsboende, när de inte längre klarar att bo hemma och är tvungna att bryta upp från det egna hemmet. Vi får hela tiden signaler från olika boenden om en omsorg där det inte finns utrymme att bemöta den äldre med respekt och integritet. Vänsterpartiet anser inte att man kan säga att de äldre är tillförsäkrade ett tryggt vård- och omsorgsboende i dag i Stockholms stad. Avvikelserna är alltför många. Äldrenämnden bör hantera denna växande problematik i någon form, att så inte gjorts av nämnden under 2011 är allvarligt.”

§ 11 Anmälan av inkomna skrivelser, mm

Anmäls stadsrevisionens granskning av delårsrapport 2011-08-31, dnr 0109-7/2012.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 12 Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd 1/2012-01-31

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 13 Protokoll från äldrenämndens handikappråd 1/2012-01-31

Utgår.

§ 14 Övriga frågor

Ordföranden Joakim Larsson besvarar frågor anmälda under pkt 4.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark
Nämndsekreterare

Utdragsbestyrkande

